

بنیاد شهید و امور ایثارگران
بیمارستان روانپزشکی میلاد شیراز

بیمارستان میلاد شیراز

عقرب گزیدگی

گروه هدف: مددجویان و خانواده

واحد آموزش

کدشناسه: MH/PFE/FO/22

ویرایش اول سال ۱۴۰۰

در فضای باز خارج از منزل، باید حشره کش را در قسمتهایی بکار برید که تماس ساختمان با خاک وجود دارد، از جمله این مناطق میتوان به پی و پایه ساختمان، ستونها، راهروها، ایوانها و رواقها اشاره کرد. بهتر است ارتفاع سمپاشی در این مناطق تا ۶۰ سانتی متر از سطح زمین باشد ضمن آنکه سمپاشی تودههای سنگ، چوب و الوار انباشته شده در اطراف ساختمان نیز ضروری است.

درزها، شکافها و سوراخهای دیوارها، منازل و ساختمانها مخصوصا درب، پنجره و اطراف فاضلاب را مسدود نمایید.

فعالیت این جانور در ماههای گرم سال افزایش مییابد و عقرب برای دوری از خشک شدن بدن به جاهای نمناک و مرطوب پناه میآورد، از این خاصیت میتوان برای جمع آوری عقربها استفاده کرد و با پهن کردن یک گونی خیس در گوشه حیاط عقربها را به آن نقطه کشاند و آنها را از بین برد.

در مناطق عقرب خیز بهتر است قبل از پوشیدن کفش یا لباس، آنها را به دقت واریسی کنید، همچنین پیش از ورود به دستشویی و حمام از نبود عقرب اطمینان حاصل نمایید.

پیش از رفتن به رخت خواب نیز، واریسی محل خواب لازم است و برای خوابیدن در محلهای روباز، استفاده از پشه بند توصیه میشود.

۲) از تکنیک بیحرکتسازی عضو آسیب دیده استفاده کنید.

۳) تا حد امکان باید از دستکاری محل گزش خودداری شود.

۴) به فرد آسیب دیده مایعات زیاد دهید و متوجه تغییر رنگ احتمالی ادرار باشید.

۵) از درمانهای سنتی خودداری کنید.

۶) در صورت امکان و بدون اتلاف وقت عقرب زنده یا مرده را در قوطی دردار جهت تشخیصگونه و نوع سم و انتخاب روش درمانی همراه فرد آسیب دیده به نخستین مرکز درمانی ارسال فرمایید.

۷) زیورآلات، ساعت، کفش عضو آسیب دیده یا لباسهای تنگ را خارج کنید.

۸) برای کاهش درد نیز از قرص استامینوفن می توان استفاده کرد.

۹) در اسرع وقت و ترجیحا در حالت درازکش، مصدوم را به بیمارستان منتقل کنید. همه افراد عقرب گزیده را باید به بیمارستان منتقل کرد.
پیشگیری:

مهمترین محل زیست این جانور در میان خردههای چوب و یا تنه درختان شکسته است. از انباشت هیزم، علوفه، خردههای چوب و مصالح ساختمانی غیر قابل استفاده در مناطق گرم پرهیز کنید.

مهمترین منابع غذایی عقربها، حشرات هستند که پاکیزه نگاهداشتن محیط و استفاده از حشرهکشها به میزان کم برای نابودی حشرات میتواند مفید باشد

هوالمشافی

آثار بالینی ناشی از عقرب گزیدگی:

بسیاری از گونه های عقرب کم خطر هستند و نیش آنها ممکن است سبب بروز درد شدید یا حساسیت و سوزش گردد که معمولاً بدون هیچ عوارضی تدریجاً از بین می رود. در مورد زهر عقرب های سمی و خطرناک علایم زیر دیده می شود.

تشخیص عقرب گزیدگی:

توصیف دقیق بیمار یا همراهان وی که عامل گزش را مشاهده کرده اند بسیار مفید خواهد بود. متأسفانه روش ساده و دقیقی که پزشکان و مردم بتوانند توسط آن گزش عقربهای خطرناک را از کم خطر تشخیص دهند وجود ندارد. در این مورد صرفاً یافته های بالینی دارای ارزش قابل توجه خواهد بود.

عقرب گزیدگی:

عقرب گزیدگی یکی از معذلات بهداشتی درمانی در بسیاری از نقاط دنیا از جمله نواحی گرمسیری ایران محسوب می شود به طوریکه پدیده عقرب گزیدگی در روستایی ها و حاشیه نشین های شهر های خوزستان به عنوان چهارمین عامل مرگ و میر کودکان شناخته شده است. بروز و شدت آثار بالینی عقرب گزیدگی بستگی به جنس و گونه عقرب ها. فصل گزش. شرایط فیزیولوژیکی جانور. دفعات گزش. میزان سم تزریق شده و همچنین سن. وزن و وضعیت سلامتی فرد گزیده شده دارد.

معمولاً گزش عقربهای محیط خشک صحرایی و یا گرم به علت بالا بودن غلظت زهر. خطرناکتر از نمونه های مشابه در نواحی سرد و مرطوب است. به همین دلیل موارد عقرب گزیدگی در ایران که از نظر پزشکی بیشتر مورد توجه قرار می گیرد مربوط به نواحی جنوب غربی و نواحی خشک و کویری کشور است.

علایم:

بی قراری، تشنج، راه رفتن نامتعادل، تکلم منقطع، آبریزش از دهان، حساسیت شدید پوست به لمس، انقباضات ماهیچه ای، درد شکم و کاهش کارکرد سیستم تنفسی، نبض تند، افزایش فشارخون، تنفس سریع، عرق سرد، احتباس ادرار، مردمکهای گشاد،

راست شدن موهای بدن و صورت رنگ پریده یا گلگون، جاری شدن بزاق و آب بینی و ریزش اشک. علائم گوارشی عبارتند از: تهوع، استفراغ، درد شکم و اسهال.

درمان:

در اکثر موارد درمان عقرب گزیدگی مشتمل بر اقداماتی است که باعث تخفیف درد می شوند. فقط در مواردی که به گونه های خطرناک مشکوک می شویم (توصیف بیمار از ظاهر عقرب و یا بدام افتادن عقرب توسط افراد دیگر و شناسایی گونه آن) در صورت موجود بودن سرم عقرب از آن استفاده می کنیم. در هر صورت اقدامات زیر باید در مورد عقرب گزیدگی مد نظر قرار گیرد:

- ضمن دادن آرامش به مصدوم و حفظ خونسردی، مصدوم را روی زمین بخوابانید و ایشان را در حالت استراحت مطلق نگاه دارید.